

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ
№ 134

На 13.09.2022 г. се проведе заседание на **Обществения съвет към ЦИК**.

ПРИСЪСТВАХА:

Стоил Цицелков – председател на Обществения съвет, Европейска асоциация за защита на човешките права – България;

Надежда Гологанова – заместник-председател на Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори;

Даниел Стоянов – Асоциация за реинтеграция на осъдени лица;

Денислав Генчев – Сдружение „България на гражданите“;

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества;

Заседанието бе открито в 18 часа и 5 минути и председателствано от господин **Стоил Цицелков** – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Уважаеми колеги, откривам заседанието.

1. Приемане на проект за дневен ред
2. Обсъждане на кандидати и възможните варианти за насрочване на дата за избор на ново ръководство.

3. Изготвяне и гласуване на призив/становище от името на Обществения съвет.

4. Дискусия относно общи действия в деня на изборите на организациите членове на Обществени съвет.

5. Разни

Предлагам да приемем дневния ред.

Преминаваме към **втора точка** от дневния ред.

Обсъждане на кандидати и възможните варианти за насрочване на дата за избор на ново ръководство.

Трябва да обсъдим кандидати за ново ръководство, понеже нашия мандат изтича утре.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Преди избори да правим избори за ново ръководство на Обществения съвет не е подходящо.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Веднага имам предложение. Изборът на ново ръководство да бъде отложен с една седмица след произвеждането на изборите на 2 октомври.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз съм за. Дори да не е една седмица. Да излязат резултатите. Ако правим становище, да го направим и след това да се пусне нормалната процедура с кандидатури.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Съгласен съм.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Да бъде до края на м. октомври.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Няма проблем.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Аз също съм съгласен. Мисля че това нещо го коментирахме на предишните две заседания.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз също мисля, че го коментирахме и не е необходимо да го поставяме сега този въпрос и да го разглеждаме.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Не знам дали няма да има някой от членовете на Обществени съвет, който да не е съгласен.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Въпросът го поставихме официално, защото трябва да се вземе някакво решение. Тогава само говорихме по темата. Ние нямаме против да продължим още месец и тогава да се направи заседание след изборите в някакъв нормален

срок. В момента не присъстват повечето организации, за да имаме по-сериозен кворум за да взимаме такова решение. Никой не е предложил кандидатури по имейл или по друг начин.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз мисля, че Надя е абсолютно права. Това нещо трябва да се решаваме, когато сме повече хора. Дневният ред беше изпратен, за да се включат по телефона или да изпратят имейл. Не може на 14 октомври, защото на 2 октомври ще има избори и до 10 октомври ще излязат резултатите. Тогава ще трябва да правим становище. И да кажем, че до тогава трябва да се избере ръководство на Обществения съвет, не е подходящо. По скоро моето предложение е да се стартира процедурата със закъснение един месец докато се избере ръководство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Добре. Ние имаме процедура за падащ кворум.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Ако някой има огромно желание да бъде в ръководството, да си каже мнението и да вървим към някаква процедура. Ако има съгласие, може да го отложим.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм.

Може да приключим с тази точка.

Преминваме към точка трета.

Изготвяне и гласуване на призив/становище от името на Обществения съвет.

Тази точка е основна. Този документ, който Надежда Гологанова и Румяна Дечева са ни го изпратили. Според мен трябва да го съкратим малко. Аз мога да го направя и аз бих искал да добавя това, което ви разказах миналия път.

Ние като Обществен съвет да призовем Централната избирателна комисия заедно с Министерство на електронното управление да предложат един или група от експерти, които на няколко събития, по тяхна преценка преди изборите, да обяснят на разбираем език на българската общественост, какви точно процеси и как се извършва удостоверяване на съответствието. Като най-добре би

било това да са хора от сертифициращите институти, може би и външни експерти. Идеята е не да ги ограничим, а да се предложат хора, които се ползват с високо доверие и които имат желание и могат да го обяснят

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз съм за. Дори си позволявам да кажа нещо в прав текст. При всички случаи начина по който към настоящия избор и предишните избори са удостоверява съответствието, явно не върши работа, защото се продуцира от експерти, на които не е доказана сто процента тяхната компетентност. Това е нещо, което не е разбираемо от обществеността, не е ясно коментирано от медиите и най-малкото от всички експерти също не може да бъде прието. Според мен това не върши работа, като за минимално бих препоръчал да се включат допълнително експерти, независимо дали са международни, български или някакви други, от частната сфера или от някоя държава, която се занимава с тези неща. Има звена за кибер сигурност или електронна сигурност. Би трябвало това нещо да го има. Защото към настоящия момент се хващат едни експерти от организации, които не е много ясно до каква степен може да гарантират съответствията с някакви изисквания. Тези изисквания са друг въпрос, на който също искам да обърна внимание. Към настоящия момент има едно техническо задание, което е разписано, доколкото знам от Централната избирателна комисия, което не мога да кажа, че напълно отговаря на всички първо, международни норми за осигуряване на сигурност в какъвто и да е вид електронна обработка на данни. Второ, убеден съм, че те не отговарят на изискванията за защита на личните данни на хората и за тайната на вота. Трето, това по някакъв начин не мисля, че е систематизирано и не е свързано с квалификацията на експертите, които са включени.

Със сигурност можем да препоръчаме да се включат допълнителни експерти, които да прегледат както изискванията, дали ще е схема, дали ще са технически изисквания, дали ще са някакъв набор от неща, които трябва да се изпълнят, дори чек лист да е, които да проверяват тези експерти. И след това да се включат експерти,

които да са доказано независими и външни, за да може да се докаже съответствието по ясен, неоспорим и прозрачен начин и това нещо да бъде показано и пред медиите и пред обществото.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Има резон. Съгласен съм с това, което казваш. Наистина независими признати експерти, дори и международни, може би е най-добрия вариант. Нека да го поискаме. Мисля, че по трудно ще го получим.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Идеята е добра. Нека да я артикулираме в обществото и да ги поискаме.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В становището има някакви наченки по тази тема. Може ли да ги прочетат Стоил Цицелков и Тодор Гунчев и да дадат някакви редакции и допълнения и да го добавят това изразено мнение. Трябва някакъв срок да си поставим по-кратък. Защото това становище го бавим две седмици и трябва да го изпратим най-накрая.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз мога утре да предложа финален вариант.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз утре до края на деня ще предложа текст, който да се включи по отношение точно на сертифицирането и удостоверяването на съответствието, който ще е в рамките на няколко изречения.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Аз ще съкратя тези предишни предложения, които са много описателни и това, което казва Надя, колко е важна сигурността, ще сложа запетая, в този ред Общественият съвет счита, че е необходима независима експертиза и резултатите от която да бъдат комуникирани с обществото. Може би една конференция би била достатъчна, едно представяне, но нека да има нещо такова, но да е някой, който е наблюдавал целия процес. Със сигурност трябва да се каже и след изборите, дали всичко е протекло както трябва.

Явно имаме съгласие по това предложение.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Кога и как ще го гласуваме това становище.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: То ще трябва да бъде изпратено по имейл и да бъде одобрено по имейл. Аз не виждам друг начин. Не виждам и причина да се съберем на отделно заседание, но може да организираме едно извънредно заседание. Това зависи от вас.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Можем сега да одобрим идеята и да възложим на ръководството да извърши корекции по него, да го изпрати и след изпращането да се даде срок на този, който иска да се направят допълнителни корекции и да ги даде.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Съгласен съм. Харесва ми идеята. Обсъдили сме го тези, които сме активни и участваме в заседанието. Това не се обсъжда за първи път. Ако сме съгласни, тези които работим по него, утре мога да изпратя до всички членове на ОС предложение за финален вариант. До вдругиден ще може да изпращат, ако има допълнения и редакции.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Приемам.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз също приемам.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Приемам.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Съгласен съм.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Преминаваме към **четвърта точка.**

Дискусия относно общи действия в деня на изборите на организациите членове на Обществени съвет.

Като цяло идеята не е лоша да получим информация като Обществен съвет на едно място. Идеята беше да поканим и организации с наблюдатели, които не са членове на Обществения съвет и да им покажем с какво се занимаваме, какъв вид анализи правим от тази информация. Нямам нищо против да има такъв централизиран център, където да се получава информация, но той няма как да замести нашата комуникация с РИК, прокуратура, ЦИК.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Идеята е добра дотолкова, доколкото има възможност по-бързо и ефективно да се създаде една база данни от сигнали, които могат после да бъдат анализирани и подредени систематично. В никакъв случай не можем да считаме, че щаб който

сме го оторизирали всички, ще подава сигнали от името на който и да е. Всяка организация ще си подава сигнала, ако има такъв от собствено име и трябва да е наблюдател, въпреки че и гражданина може да подава сигнал. На мен ми се иска да пробваме тази идея и да видим какво ще излезе, за да може да преценим какво бъдеще има. Тодор Гунчев спомена за адвокатите, но бизнеса е да се окрупнява. Индивидуални кантори няма и сега сме само с фирми. Аз съм за. Въпросът е нека да го тестваме, с оглед събиране на информация.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Моето предложение е да информираме Дончо Пачиков, че подкрепяме неговата идея и очакваме да ни предложи техническото решение за това негово предложение. В момента сме в точка разни.

По точката за общото събиране на информацията за деня на изборите взехме решение, че ще информираме Дончо, че му даваме зелена светлина да развие идеята си.

ТОДОР ГУНЧЕВ: И сега в момента трябваше да направи някакво предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Има ли някой нещо да каже в точка разни. Радвам се, че толкова бързо успяхме да ги обсъдим нещата. Знаем кое е важно и това трябва да се направи.

Закривам заседанието.

Благодаря на участващите.

(Закрито в 19.00 часа)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Стоил Цицелков

Стенограф:

Силвия Михайлова